

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/22/2022
Identifikačné číslo spisu: 4116207178
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4116207178.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. C., narodenej X. zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bašistom, Poprad, Štefánikova 8, proti žalovaným 1/ T. Z. O., narodenému X., zastúpenému advokátom JUDr. Danielom Pavelkom, Hlohovec, Pribinova 46, 2/ M. K., narodenej X. 3/ P. V., narodenému XX. o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/140/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. júna 2021 sp. zn. 25Co/110/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 1/ má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) (v poradí druhým) rozsudkom z 20. februára 2020 č. k. 18C/140/2016-169 zamietol žalobu a priznal žalovanému 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni vo výške 100%.

1.1. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil v zmysle § 39, § 40a, § 101, § 140a § 603 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tým, že žalobkyňa sa v podanej žalobe domáhala určiť, že kúpna zmluva z 22. marca 2013 uzatvorená medzi žalovaným 1/ ako kupujúcim a právnym predchodcom žalovaných 2/ a 3/ ako predávajúcim týkajúcich sa podielu na nehnuteľnostiach vymedzených v žalobnom petite je neplatná. Súd prvej inštancie mal za to, že zo strany žalobkyne bola preukázaná aktívna vecná legitímácia na podanie žaloby, žalovaný 1/ svoje tvrdenia o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne na podanie žaloby nepreukázal.

1.2. Žalovaný 1/ vzniesol námietku premlčania. V danom spore nárok uplatniť predkupné právo, a teda aj dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastal 22. marca 2013, kedy bola (podpísaním zmluvnými stranami) uzavretá kúpna zmluva, ktorou bolo porušené predkupné právo žalobkyne. Toto právo bolo porušené už v okamihu, kedy došlo k vzniku právneho úkonu (kúpnej zmluvy), lebo vtedy vznikol právny dôvod, ktorý je základom porušenia predkupného práva. Teda všeobecná trojročná

premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začína plynúť dňom, kedy došlo k uzavretiu právneho úkonu. Súd dospel k záveru, že premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu uplynula 22. marca 2016. Žalobkyňa síce podala žalobu na súd v období 3-ročnej premlčacej doby, avšak podľa názoru súdu, premlčacia doba márne uplynula, nakoľko do dispozičnej sféry adresátov, čiže žalovaných sa žaloba a v nej obsiahnutý prejav dovolania sa neplatnosti dostali až po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby a to 5. mája 2016 žalovanému 1/, 12. mája 2016 žalovanej 2/ a 21. októbra 2016 žalovanému 3/. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by sa žalobkyňa neplatnosti kúpnej zmluvy voči žalovaným dovolávala inak, než podanou žalobou. Právne následky (účinky) relatívnej neplatnosti právneho úkonu nenastali doručením žaloby zo strany žalobkyne na súd prvej inštancie. Súd sa nestotožnil s danou argumentáciou, že podanie žaloby na súde v rámci 3-ročnej premlčacej lehoty spôsobilo v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka zastavenie plynutia tejto premlčacej doby. Dotknuté zákonné ustanovenie sa totiž vzťahuje len na žaloby o plnenie a nie na žaloby o určenie. Súd poukazuje, že účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti nastávajú a stávajú sa perfektnými až dôjdením tohto prejavu vôle, dovolania sa všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu. K dovolaniu sa neplatnosti právneho úkonu urobeného v písomnej forme musí dôjsť takisto v písomnej forme, pričom musí byť adresované všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu (k tomu súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2019 sp. zn.: 9Co/87/2018 i na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. marca 2013 sp. zn. I. ÚS 148/2013). Pre posúdenie veci je podstatné, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je hmotnoprávny úkon adresovaný účastníkom právneho úkonu a nie voči súdu. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu v dôsledku premlčania nároku žalobkyne na dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu zamietol.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne, (v poradí druhým rozhodnutím) rozsudkom z 2. júna 2021 sp. zn. 25Co/110/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol, že žalovaný 1/ má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením a žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok v dostatočnej miere po právnej aj skutkovej stránke odôvodnil, keď uviedol svoje úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil a danú vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť dôvodov napadnutého rozsudku ďalej iba poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. Žalobkyňa v odvolaní v podstate len tvrdila, že jej úkon, ktorým sa dovolala relatívnej neplatnosti právneho úkonu, bol vo všeobecnej premlčacej lehote troch rokov adresovaný všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu a bol v tejto lehote doručený na príslušný súd, preto k účinkom dovolania došlo v momente dôjdenia druhému účastníkovi, k čomu došlo aj doručením žaloby na súd so správne vymedzeným okruhom strán konania. K tomu poukázala na ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka a tvrdila, že od takéhoto uplatnenia po dobu konania premlčacia doba neplynie (spočíva). S uvedeným tvrdením sa odvolací súd nestotožnil. Aby dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu malo zákonom požadované účinky musí sa vykonať voči ostatným účastníkom právneho úkonu, prípadne všetkým účastníkom právneho úkonu, ak neplatnosť namieta osoba, ktorá nebola účastníkom právneho úkonu tak, že tento úkon sa dostane do dispozičnej sféry všetkých adresátov pred uplynutím premlčacej doby. V danej veci však k takémuto účinnému uplatneniu práva žalobkyňou samotným podaním žaloby na súd nedošlo. Ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka v tomto prípade nie je možné aplikovať, keďže právo dovolať sa neplatnosti právneho úkonu sa vykonáva jednostranným úkonom oprávnenej osoby, ktorého účinky nastanú samotným dovolaním, avšak tento prejav vôle musí dôjsť osobe, ktorej je určený. A to bez ohľadu na skutočnosť, či k dovolaniu relatívnej neplatnosti právneho úkonu došlo mimosúdne, alebo v podanej žalobe, či vzájomnej žalobe.

2.3. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie svoj právny názor prevzal z rozsudku Krajského súdu Trnava sp. zn. 9Co/87/2018, ktorý nevykazuje znaky ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, uvedenú námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Nemožno považovať za rozporné s princípom právnej istoty, pokiaľ súdy v skutkovo totožných veciach rozhodujú jednotne. Pokiaľ žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/37/2007, uvedené rozhodnutie na danú vec nedopadá, keďže skutkovo rieši otázku uplatnenia

práva na dovolanie sa relatívnej neplatnosti mimosúdne. A rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/211/2009 premlčanie v danej veci uplatneného práva nerieši. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 148/2013 z 13. marca 2013 bolo to najmä v súvislosti s tým, že v skúmanej veci išlo o totožnú skutkovú situáciu, ktorou sa zaoberali všeobecné sudy a vyvodili z nej rovnaký právny záver, ako v predmetnej veci súd prvej inštancie a ústavný súd sťažnosť odmietol. Odvolací súd sa nestotožnil ani s tvrdením žalobkyne, ktorá nepovažovala za súladné so základnými princípmi CSP a spravodlivosťou, aby nečinnosť súdu prvej inštancie s doručovaním rovnopisu žaloby, išla na jej ťarchu ako účastníka konania a tvrdila, že táto skutočnosť nemôže mať za následok pokračovanie plynutia premlčacej doby, resp. jej uplynutie. Bola to v prvom rade žalobkyňa, ktorá bola dlhú dobu nečinná a svojou nečinnosťou spôsobila, že sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu dovolala po uplynutí premlčacej doby. Žalobkyni totiž nič nebránilo tento právny úkon vykonať mimosúdne, či už v dostatočnom predstihu pred podaním žaloby alebo v čase podania žaloby.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa názoru žalobkyne sa uplatnené právo v tomto konaní môže byť vykonané a uplatnené po prvý raz v deň, kedy nárok dosiahol vo svojom vývoji najvyššie štádium, ktorým je právo (nárok) podať žalobu na súde (tzv. actio nata) v súvislosti s čím poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/37/2007. Dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nadobúda právne účinky v momente, keď dôjde druhému účastníkovi, k čomu dochádza nepochybne aj doručením žaloby na súd so správne vymedzeným okruhom strán konania. Je nepochybné, že žalobkyňa svoju žalobu uplatnila podaním na príslušný súd vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Zabrániť právnym účinkom premlčania nepochybne možno tým, že sa nárok (právo) musí uplatniť na súde do uplynutia premlčacej doby v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa poukázala aj na ďalšie rozhodnutie, ktoré možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít a to na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/211/2009. Podľa názoru žalobkyne nie je v súlade so Základnými princípmi CSP a spravodlivosťou v prejednávanej veci, aby nečinnosť súdu prvej inštancie s doručovaním rovnopisu žaloby, ktorou sa žalobkyňa dovolala relatívnej neplatnosti právneho úkonu vo všeobecnej premlčacej lehote troch rokov, išla na jej ťarchu ako strany konania a nemôže mať táto skutočnosť za následok pokračovanie plynutia premlčacej doby, resp. jej uplynutie. Vymedzená právna otázka spočíva v tom, „či v prípade uplatnenia práva dovolať sa relatívnej neplatnosti žalobou podanou na súde nastanú účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu okamihom podania žaloby na súde alebo nastanú účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu až okamihom, keď dôjde k riadnemu doručeniu žaloby strane sporu, proti ktorej dovolanie smeruje“.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný 1/ (č. l. 269 a nasl.) s tým, že poukázal na to, že hmotnoprávny úkon vyvolá následky aj v prípade, ak sa dotknutý účastník nedovolá relatívnej neplatnosti mimosúdne, ale iba podaním žaloby, žaloba v takomto prípade musí byť doručená účastníkom zmluvy, aby sa dovolanie neplatnosti stalo perfektným. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a navrhol dovolanie žalobkyne odmietnuť, resp. zamietnuť a uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný 2/ a 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má

vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

15. Dovolateľka v dovolaní uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché sponchybnovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

15.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú dovolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

15.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

15.5. Z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd sa vysporiadal s dovolateľkou zvolenými rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré mali tvoriť ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, pričom tieto nie sú priliehavé na skutkový stav v riešenom spore. Dovolací súd sa so závermi odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedeného stotožňuje a navyše dodáva, že z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/37/2007 vyplýva, kedy začína plynúť premlčacia lehota (rešpektujúc judikatúru R 50/85, podľa ktorej všeobecná trojročná premlčacia doba na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začína plynúť dňom, kedy došlo k uzavretiu právneho úkonu), čo v tomto konaní nebolo spochybnené žiadnou zo strán. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/211/2009 sa venovalo odpovedi na otázku: „Ak sa podielový spoluvlastník nehnuteľností, ktorého predkupné právo bolo porušené, uzavretím kúpnej zmluvy medzi podielovým spoluvlastníkom a treťou osobou účinne dovoľá relatívnej neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy, či môže svoje predkupné právo realizovať tak, že súd rozsudkom nahradí prejav vôle predávajúceho (toho kto predkupne právo porušil), že ako predávajúci predáva predmetné nehnuteľnosti navrhovateľovi (podielovému spoluvlastníkovi, ktorého predkupné právo bolo porušené) a to za rovnakých podmienok za akých sa uskutočnil prevod nehnuteľností kúpnu zmluvou, ktorej neplatnosti sa dovolal navrhovateľ ako podielový spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené. Túto otázku dovolací súd vyriešil negatívnou odpoveďou.

15.6. Dovolací súd konštatuje, že oba citované rozhodnutia pre odlišné skutkové okolnosti od riešeného sporu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu v dovolateľom nastolenej otázke, či dovolanie sa relatívnej neplatnosti pri porušení predkupného práva nastáva už okamihom podania žaloby na súde alebo až riadnym doručením žaloby povinnému subjektu ako strane sporu. Podľa súdov sa právo žalobkyne na dovolanie sa relatívnej neplatnosti premlčalo z dôvodu, že pre uplatnenie dovolania sa relatívnej neplatnosti bolo právne relevantné, kedy došlo k dôjdeniu tohto dovolania sa účastníkom právneho úkonu, za ktoré v tomto prípade bolo možné považovať doručenie žaloby. Uvedený právny názor korešponduje aj s názormi zastávanými v súdnych rozhodnutiach najvyššieho súdu (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/187/2006), ako aj v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Českej republiky napr. rozhodnutie z 15. januára 2008 sp. zn. 30Cdo/29/2007), tiež v skoršej judikatúre napr. Zhodnotenie rozhodovania súdov a štátnych notárstiev uverejnené pod č. 50 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, roč. 1982; CPj 51/84 uverejnené pod č. 51 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, roč. 1986, či názorov vyslovených v právnej doktríne, že „právne účinky dovolania sa neplatnosti prevodu nastávajú v okamihu, kedy prejav vôle, ktorým sa dovoľáva neplatnosti prevodu, dôjde prevodcovi (povinnému z predkupného práva) aj nadobúdateľovi spoluvlastníckeho podielu, hoci aj doručením žaloby" (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, str. 1084). Dokonca aj v samotnom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/211/2009 označenom v dovolaní dovolací súd vyslovil súladné právne úvahy so súdmi konajúcimi v tejto veci, k významu ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka (vo vzťahu k § 140 OZ) aplikovaného aj na tento prípad podľa ktorých: „Relatívnej neplatnosti sa treba dovoľovať. Pri dovolaní sa neplatnosti ide o jednostranný právny úkon, ktorý sa musí adresovať druhému účastníkovi právneho úkonu, resp. všetkým účastníkom právneho úkonu. Dôjdením dovolania sa neplatnosti ostatným účastníkom právneho úkonu sa končí relatívna neplatnosť právneho úkonu a nastáva neplatnosť, ktorú svojimi účinkami možno prirovnávať k absolútnej neplatnosti. Zákon pre to, aby nastali účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu neustanovuje žiadnu formu dovolania sa tejto neplatnosti. Možno tak urobiť i žalobou (vzájomnou žalobou) podanou na súde alebo námietkou v rámci obrany proti uplatnenému právu (nároku) v konaní pred súdom." Uvedené podľa názoru odvolacieho súdu znamená, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti (aj vo vzťahu k § 140 OZ) sa realizuje jednostranným adresovaným právnym úkonom, za ktorý možno považovať aj žalobu a pri ktorom z dôvodu nadobudnutia účinnosti takého hmotnoprávneho úkonu sa vyžaduje jeho doručenie určenému adresátovi, teda tiež doručenie žaloby adresátovi takého právneho úkonu. Dovolací súd preto konštatuje, že k dovolateľkou namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v tejto otázke odvolacím súdom nedošlo. Časové okolnosti (dĺžka časového obdobia), za ktorých súd stranám sporu doručuje žalobu, prípadne obsahujúcu hmotnoprávny úkon oprávneného subjektu (dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu), neospravedlňujú ani nemajú žiaden vplyv na beh premlčacej doby takého práva; zodpovednosť za včasné doručenie právneho úkonu (za včasné uplatnenie práva u povinného) nesie subjekt realizujúci takýto právny úkon, tým však v danom prípade nebol súd. Dovolateľka pri dovolaní sa ňou uplatnenej relatívnej neplatnosti sa neopodstatnene odvoláva na zdĺhavý

procesný postup súdu pri doručovaní žaloby.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

17. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému 1/ priznal nárok na ich náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP).

18. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.